

ZAKON O OSNOVNOM OBRAZOVANJU I VASPITANJU

(„Sl. list RCG“, br. 64/2002, 49/2007, „Sl. list CG“, br. 45/2010, 40/2011 – dr. zakon i 39/2013)

I OSNOVNE ODREDBE

Sadržaj zakona

Član 1

Osnovno obrazovanje i vaspitanje, kao dio jedinstvenog obrazovnog sistema, ostvaruje se na način i pod uslovima propisanim ovim zakonom.

Ciljevi obrazovanja

Član 2

Ciljevi osnovnog obrazovanja i vaspitanja su:

- 1) obezbjeđivanje osnovnog obrazovanja svim građanima;
- 2) razvoj kreativnih ličnosti;
- 3) postizanje međunarodno uporedivih standarda znanja i sticanja znanja za nastavak školovanja;
- 4) razvijanje kritičkog mišljenja, samostalnosti i zainteresovanosti za nova znanja;
- 5) osposobljavanje za samostalno rasuđivanje i učešće u društvenom životu;
- 6) sticanje opštih znanja koja omogućavaju samostalnu, efikasnu i kreativnu primjenu u praksi;
- 7) omogućavanje razvoja ličnosti učenika, u skladu sa njegovim sposobnostima i zakonitostima razvoja;
- 8) vaspitavanje za poštovanje nacionalnih vrijednosti istorije i kulture, kao i za uvažavanje kulturnih i ostalih osobnosti drugih naroda;
- 9) vaspitavanje za međusobnu toleranciju, poštovanje različitosti, saradnju sa drugima, poštovanje prava čovjeka i osnovnih sloboda, a time i razvijanje sposobnosti za život u demokratskom društvu;
- 10) usvajanje znanja o osnovnim zakonitostima razvoja prirode i društva i očuvanja zdravlja;
- 11) razvijanje demokratskih stavova, tolerancije i kooperacije (u školi i izvan nje) i poštovanja prava drugih;

12) formiranje i podsticanje zdravog načina života i odgovornog odnosa prema životnoj sredini.

13) razvijanje radnih sposobnosti učenika: marljivost, strpljenje, red, rad i disciplina;

14) razvijanje profesionalne orijentacije kod učenika.

Ciljevi osnovnog obrazovanja i vaspitanja ostvaruju se prema obrazovnom programu.

Ostvarivanje obrazovanja i vaspitanja

Član 3

Osnovno obrazovanje i vaspitanje ostvaruje se u osnovnoj školi, resursnom centru i obrazovnom centru (u daljem tekstu: škola).

Izuzetno od stava 1 ovog člana, roditelj, odnosno staratelj (u daljem tekstu: roditelj) može da organizuje osnovno obrazovanje i vaspitanje djeteta kod kuće u toku jednog polugodišta, odnosno jedne školske godine, u skladu sa ovim zakonom.

Osnovnoškolska obaveza

Član 4

Osnovno obrazovanje i vaspitanje je obavezno za svu djecu uzrasta od šest do 15 godina života.

Roditelj mora obezbijediti da njegovo dijete ispunio osnovnoškolsku obavezu iz stava 1 ovog člana.

Učenik je ispunio osnovnoškolsku obavezu nakon devet godina pohađanja škole.

Učenik koji u toku školske godine navršio 15 godina života ne može napustiti školu do kraja te školske godine.

Trajanje

Član 5

Osnovno obrazovanje i vaspitanje traje devet godina.

Status učenika

Član 6

Upisom u prvi razred škole dijete stiče status učenika.

Učenik završava osnovno obrazovanje i vaspitanje kada uspješno završi deveti razred.

Osnovno obrazovanje odraslih

Član 7

Osnovno obrazovanje i vaspitanje učenika starijih od 15 godina života ostvaruje se u skladu sa propisima koji uređuju oblast obrazovanja odraslih.

Osnovno umjetničko obrazovanje

Član 8

Uporedo sa sticanjem osnovnog obrazovanja i vaspitanja može se steći i osnovno umjetničko obrazovanje (muzičko, baletsko i dr.), pod uslovima i na način propisanim ovim zakonom.

Djeca sa posebnim obrazovnim potrebama

Član 9

Osnovno obrazovanje i vaspitanje djece sa posebnim obrazovnim potrebama ostvaruje se u školi u skladu sa ovim zakonom i propisima koji uređuju tu oblast obrazovanja.

Nadareni učenici

Član 10

Obrazovanje nadarenih učenika izvodi se u skladu sa ovim zakonom, tako da im škola prilagodi metode i oblike rada i da im omogući uključivanje u dodatnu nastavu i druge oblike individualne i grupne pomoći, u skladu sa posebnim programom.

Pojmovnik

Član 11

Pojedini izrazi u ovom zakonu imaju sljedeće značenje:

- djeca sa posebnim obrazovnim potrebama" su djeca sa smetnjama u razvoju (sa tjelesnom, mentalnom, senzornom smetnjom i s kombinovanim smetnjama) i djeca sa teškoćama u razvoju (djeca sa poremećajima u ponašanju; teškim hroničnim oboljenjima; dugotrajno bolesna djeca i druga djeca koja imaju poteškoće u učenju i druge teškoće uzrokovane emocionalnim, socijalnim, jezičkim i kulturološkim preprekama);
- "ciklus" obuhvata period u kojem se stiče obrazovanje u toku tri razreda, i to:
 - prvi ciklus - prvi, drugi i treći razred;
 - drugi ciklus - četvrti, peti i šesti razred;
 - treći ciklus - sedmi, osmi i deveti razred;
- "nastavna godina" je period u kojem se izvodi redovna nastava;
- "školska godina" je period u kojem se ostvaruje redovna nastava i ostali oblici obrazovno-vaspitnog rada;

- "osnovnoškolska obaveza" podrazumijeva obavezu djece uzrasta od šest do 15 godina života da pohađaju osnovnu školu po javno važećem obrazovnom programu;
- "klasifikacioni period" je dio polugodišta (nastavne godine) u kojem se realizuje nastavni plan i program i mjere postignuća učenika;
- "norma časova nastavnika" podrazumijeva neposredno izvođenja nastave u okviru nedeljnog radnog vremena propisanog obrazovnim programom.

Upotreba rodno osjetljivog jezika

Član 11a

Svi izrazi koji se u ovom zakonu koriste za fizička lica u muškom rodu obuhvataju iste izraze u ženskom rodu.

II ORGANIZACIJA OBRAZOVNO - VASPITNOG RADA

Obrazovni program

Član 12

Osnovno obrazovanje i vaspitanje ostvaruje se na osnovu javno važećeg obrazovnog programa za osnovnu školu (u daljem tekstu: obrazovni program).

Obrazovni program obuhvata: obavezni dio, obavezne aktivnosti i prošireni dio.

Obavezni dio čine: obavezni predmeti i obavezni izborni predmeti.

Obavezne aktivnosti čine: nadgledano učenje, rad odjeljske zajednice, dani kulture, sporta i tehnike.

Prošireni dio čine: slobodne aktivnosti i fakultativna nastava, pomoć djeci sa posebnim obrazovnim potrebama, dodatna i dopunska nastava.

Obavezni predmeti

Član 13

U školi se izučavaju obavezni predmeti koje utvrđuje organ državne uprave nadležan za poslove prosvjete (u daljem tekstu: Ministarstvo), na predlog Nacionalnog savjeta za obrazovanje (u daljem tekstu: Nacionalni savjet).

Izborni predmeti

Član 14

Škola je obavezna da za učenike trećeg ciklusa obezbijedi nastavu iz najmanje četiri obavezna izborna predmeta, u skladu sa obrazovnim programom.

Učenici biraju izborne predmete iz stava 1 ovog člana.

Listu obaveznih izbornih predmeta i njihov sadržaj donosi Ministarstvo, na predlog Nacionalnog savjeta.

Predlog za listu iz stava 3 ovog člana priprema Zavod za školstvo.

Dodatna i dopunska nastava

Član 15

Škola je dužna da u toku nastavne godine organizuje dopunsku nastavu za učenike koji zaostaju u savlađivanju nastavnog gradiva.

Učenicima koji imaju osnovnoškolsku obavezu, u skladu sa ovim zakonom, a koji se prvi put uključuju u nastavu i ne znaju ili nedovoljno poznaju jezik na kome se izvodi nastava, organizuje se dopunska nastava po posebnom javno važećem obrazovnom programu, tokom najviše jedne školske godine, kao posebna pomoć radi savladavanja jezika i bolje uključenosti u nastavu.

Ministarstvo određuje školu koja ima materijalne, prostorne, kadrovske i druge uslove za organizovanje nastave u smislu stava 2 ovog člana.

Škola organizuje dodatnu nastavu za učenike koji sa izuzetnim uspjehom savlađuju nastavne sadržaje i pokazuju posebno interesovanje za proširivanje i produbljivanje znanja iz određenih nastavno vaspitnih oblasti.

Prošireni program

Član 16

(brisano)

Produženi boravak i jutarnje čuvanje

Član 17

Škola, u skladu sa svojim mogućnostima, organizuje produženi boravak za učenike.

U okviru produženog boravka učenicima se obezbjeđuje čuvanje u toku kojeg se odvijaju različite sportske i kulturno-umjetničke aktivnosti, učenje, izrada domaćih zadataka i izvršavanje drugih obaveza, u skladu sa pravilima škole.

Škola je obavezna da za učenike prvog razreda organizuje jutarnje čuvanje.

Fakultativna nastava

Član 18

Škola može organizovati fakultativnu nastavu iz pojedinih predmeta, u skladu sa ovim zakonom.

Fakultativna nastava je obavezna za sve učenike koji se za nju opredijele.

Ocjena iz fakultativne nastave se unosi u svjedocanstvo, ali ne utiče na opšti uspjeh učenika.

Vannastavne aktivnosti

Član 19

Škola razvija razne oblike slobodnih aktivnosti - vannastavne aktivnosti (sportske, kulturne, umjetničke i dr.).

Program slobodnih aktivnosti utvrđuje se godišnjim programom rada škole.

Odjeljska zajednica

Član 20

Na časovima odjeljske zajednice učenici, zajedno sa odjeljskim starješinom, realizuju pojedine programe i aktivnosti i raspravljaju o pitanjima koja su od interesa za učenike i školu.

Godišnji plan rada

Član 21

Rad u školi u toku godine utvrđuje se godišnjim planom rada.

Godišnjim planom rada utvrđuje se: organizacija obrazovno-vaspitnog rada škole, samoevaluacija i profesionalni razvoj nastavnika, oblici i sadržaj tog rada i raspored izvršavanja planiranih zadataka.

Organizacija nastave po ciklusima

Član 22

Nastava u školi izvodi se u ciklusima, i to:

- u prvom ciklusu razredna nastava;
- u drugom ciklusu razredna i predmetna;
- u trećem ciklusu predmetna.

Broj učenika u odjeljenju

Član 23

Učenici pojedinog razreda su raspoređeni u odjeljenja.

Odjeljenje istog razreda može imati najviše 30 učenika.

Izuzetno od stava 1 ovog člana, odjeljenje može imati 33 učenika, po odobrenju ministra nadležnog za prosvjetu i nauku (u daljem tekstu: ministar).

Kombinovano odjeljenje

Član 24

Ako, zbog malog broja učenika, nije moguće organizovati nastavu po razredima i odjeljenjima, odjeljenje se može formirati od učenika dva ili tri razreda (kombinovano odjeljenje).

Kombinovano odjeljenje od dva razreda može imati do 20 učenika, a kombinovano odjeljenje sastavljeno od tri razreda može imati do 15 učenika.

O organizovanju kombinovanih odjeljenja odlučuje direktor škole, na predlog nastavničkog vijeća.

Izuzetno od stava 1 ovog člana, Ministarstvo može da odobri formiranje kombinovanih odjeljenja sa više od tri razreda.

Strani jezici

Član 25

Učenici u školi izučavaju strane jezike: engleski, ruski, italijanski, francuski, njemački, španski i drugi jezici za koje je donijet javno važeći obrazovni program.

Učenici obavezno izučavaju jedan od stranih jezika iz stava 1 ovog člana od četvrtog razreda, a drugi strani jezik od sedmog razreda, po pravilu, po sopstvenom izboru i mogućnostima škole.

Škola može, na osnovu izražene želje učenika i njihovih roditelja, uz saglasnost osnivača, uvesti izučavanje i drugih stranih jezika koji nijesu predviđeni stavom 1 ovog člana.

Nedjeljno opterećenje učenika i trajanje školskog časa

Član 26

U toku radne nedjelje učenici škole po obaveznom programu imaju sljedeći broj časova:

- prvi ciklus najviše 20 časova, s tim što se broj časova povećava od I do III razreda;
- drugi ciklus najviše 27 časova, s tim što se broj časova povećava od IV do VI razreda;
- treći ciklus najviše 30,5 časova, s tim što se broj časova povećava od VII do IX razreda.

U školama u kojima se crnogorski jezik izučava kao nematernji jezik norma časova se uvećava za dva časa.

Školski čas, po pravilu, traje 45 minuta.

Obrazovnim programom, u zavisnosti od uzrasta učenika i realizacije nastavnih ciljeva, određuje se broj časova i dužina trajanja školskog časa.

Čl. 27 i 28

(brisan)

Obrazovanje u inostranstvu

Član 29

Za djecu građana Crne Gore koji su na privremenom boravku u inostranstvu može se obezbijediti dopunsko osnovno obrazovanje i vaspitanje po posebnom nastavnom planu i programu.

Nastavnik na radu u inostranstvu

Član 30

Obrazovno-vaspitni rad, u smislu člana 29 ovog zakona, može da izvodi nastavnik koji, pored uslova utvrđenih ovim zakonom, ima najmanje četiri godine radnog iskustva u struci, ističe se u stručno-pedagoškom radu i poznaje jezik zemlje u kojoj će obavljati obrazovno-vaspitni rad.

Odluku o upućivanju nastavnika na rad u inostranstvo donosi ministar.

Nastavnik se upućuje na rad u inostranstvo na vrijeme od dvije godine.

Ministar može donijeti odluku o prestanku rada nastavnika u inostranstvu, kada utvrdi:

- 1) da ne ostvaruje obrazovni program iz člana 29 ovog zakona;
- 2) da je izvršio težu povredu radne dužnosti;
- 3) da je izvršio zloupotrebu položaja;
- 4) u drugim slučajevima utvrđenim zakonom.

Međusobna prava i obaveze između Ministarstva i nastavnika upućenog na rad u inostranstvo bliže se utvrđuju ugovorom o radu.

III UČENICI

Uslovi za upis

Član 31

U školu se upisuju djeca koja će u kalendarskoj godini, u kojoj počinju da pohađaju školu, navršiti šest godina života.

Upis prije navršetka šest godina

Član 32

Izuzetno od člana 31 ovog zakona, djetetu se može odobriti upis u školu prije navršetka šest godina života, na predlog roditelja, a po odobrenju komisije iz člana 33 ovog zakona.

Upis u školu

Član 33

Upis djece u školu vrši se, po pravilu, u toku aprila mjeseca svake godine, na osnovu obavljenog ljekarskog pregleda.

Za upis djece u školu organ određen statutom škole imenuje komisiju.

Za upis u prvi razred, u školi koja za to ima mogućnosti, vrši se testiranje djece.

Odlaganje početka školovanja

Član 34

Djetetu se može odložiti početak školovanja za jednu školsku godinu na predlog odnosno uz saglasnost roditelja, nadležne zdravstvene službe ili posebne komisije, ako se utvrdi da dijete nije spremno za polazak u školu.

Komisiju iz stava 1 ovog člana imenuje direktor.

Komisiju iz stava 1 ovog člana sačinjavaju: psiholog, vaspitač i učitelj škole.

Organ državne uprave nadležan za poslove matične evidencije građana

Član 35

Organ državne uprave nadležan za poslove matične evidencije građana dužan je da dostavi školi, do kraja februara svake godine, spisak djece dorasle za školu iz naselja koja pripadaju području škole.

Obezbjeđivanje osnovnoškolske obaveze

Član 36

Škola je dužna da podnese prijavu nadležnoj inspekciji protiv roditelja djeteta koje nije upisano u školu, odnosno ne ispunjava osnovno-školsku obavezu.

Prijavu iz stava 1 ovog člana škola je dužna da podnese u roku od 15 dana od isteka roka za upis, odnosno od dana prestanka ispunjenja osnovno-školske obaveze.

U cilju postizanja boljeg uspjeha u učenju i vladanju, kao i ispunjavanju dužnosti učenika, roditelj učenika saraduje sa školom.

Pravo na obrazovanje kod kuće

Član 37

Roditelj koji organizuje obrazovanje djeteta kod kuće dužan je da, najmanje dva mjeseca prije početka obrazovanja, u pisanoj formi, o tome obavijesti školu u koju je dijete upisano.

Obavještenje iz stava 1 ovog člana treba da sadrži: ime i prezime djeteta, adresu gdje će se obrazovanje realizovati i ime i prezime i stručnu spremu lica koje će ga obrazovati.

Nastavničko vijeće škole, na osnovu obavještenja iz stava 1 ovog člana, odlučuje o obrazovanju djeteta kod kuće.

Škola vodi evidenciju i dokumentaciju o obrazovanju učenika kod kuće.

Provjeravanje znanja obrazovanja kod kuće

Član 38

Obrazovanjem kod kuće učenik mora da stekne standard znanja u skladu sa obrazovnim programom.

Škola je dužna da organizuje provjeru znanja učenika koji se obrazuje kod kuće iz svih nastavnih predmeta određenog razreda, na kraju jednog polugodišta, odnosno na kraju nastavne godine.

Učenik iz stava 2 ovog člana koji nije stekao standard znanja na kraju školske godine, ponavlja razred i mora nastaviti obrazovanje u školi.

Provjera znanja učenika koji se obrazuje kod kuće vrši se na kraju ciklusa, u skladu sa čl. 55 i 56 ovog zakona.

Način i postupak provjere znanja učenika koji se obrazuju kod kuće na kraju jednog polugodišta, odnosno na kraju nastavne godine propisuje Ministarstvo.

Provjera znanja na kraju ciklusa - obrazovanje kod kuće

Član 39

(brisano)

Produženje statusa učenika

Član 40

Škola je dužna da, na zahtjev roditelja, omogući redovno pohađanje nastave učeniku starijem od 15, a mlađem od 17 godina života.

Ukoliko učenik u toku školske godine navršava 17 godina života može redovno pohađati nastavu do kraja te školske godine.

Učeniku iz st. 1. i 2 ovog člana direktor škole može uskratiti redovno pohađanje škole, ako ometa rad škole.

Škola je dužna da učeniku starijem od 15 godina, koji nije završio osnovnu školu, na zahtjev roditelja, izda potvrdu da je ispunio osnovno-školsku obavezu.

Čl. 41-42

(brisano)

Oslobađanje od programa fizičkog vaspitanja

Član 43

Učenik može biti privremeno, odnosno djelimično oslobođen programa fizičkog vaspitanja zbog bolesti ili drugog opravdanog razloga.

Odluku o oslobađanju učenika iz stava 1 ovog člana donosi nastavničko vijeće škole, na osnovu ljekarskog uvjerenja.

Učenik koji je na osnovu ljekarskog uvjerenja i odluke nastavnčkog vijeća djelimično oslobođen programa fizičkog vaspitanja obavezan je da učestvuje u dijelu programa fizičkog vaspitanja.

Odsustvovanje učenika

Član 44

Učenik može, u toku nastavne godine, po najavi, da odsustvuje iz škole do pet radnih dana uz saglasnost roditelja.

Prelazak iz škole u školu

Član 45

Prelazak učenika iz jedne u drugu školu vrši se na zahtjev roditelja.

Škola dostavlja prevodnicu školi u kojoj učenik nastavlja školovanje.

Škola koja je izdala prevodnicu ispisaće učenika, nakon što bude obaviještena da je učenik upisan u drugu školu.

IV NAPREDOVANJE I OCJENJIVANJE UČENIKA

Ocjenjivanje

Član 46

Znanje i postignuće učenika u školi vrednuju se opisnim iskazivanjem i brojčanom ocjenom (u daljem tekstu: ocjenjivanje), u skladu sa standardima.

Standardi iz stava 1 ovog člana utvrđuju se obrazovnim programom.

Ocjenjivanje po ciklusima

Član 47

U prvom ciklusu znanje i postignuće učenika vrednuju se i iskazuju opisno.

Na kraju prvog ciklusa uspjeh učenika iskazuje se opisnom i brojčanom ocjenom.

U drugom ciklusu ocjenjivanje je brojčano.

U trećem ciklusu ocjenjivanje je brojčano.

Ocjena jedan (1) je nedovoljna.

Vrste ocjena i način ocjenjivanja propisuje Ministarstvo.

Ocjenjivanje po periodima

Član 48

Ocjenjivanje učenika vrši se javno pred učenicima.

U toku klasifikacionog perioda učenici moraju biti ocijenjeni iz svakog predmeta, osim učenika prvog razreda u toku prvog klasifikacionog perioda.

Škola je dužna da na kraju svakog klasifikacionog perioda obavijesti roditelje u pisanoj formi o uspjehu učenika uz obrazloženje o postignuću učenika i njegovom napredovanju.

Učenici na kraju školske godine dobijaju svjedočanstvo o uspjehu.

Utvrđivanje ocjena

Član 49

Ocjene iz nastavno-vaspitnih oblasti, odnosno nastavnih predmeta, vladanja, kao i opšti uspjeh utvrđuju se na kraju svakog klasifikacionog perioda, osim za učenike prvog razreda na kraju prvog klasifikacionog perioda.

Za učenika koji u toku nastavne, odnosno školske godine prelazi iz jedne u drugu školu ocjene se utvrđuju ako u vrijeme njegovog prelaska ima dovoljno elemenata za utvrđivanje ocjena.

Opšti uspjeh

Član 50

Učenik je završio V, VI, VII, VIII i IX razred, ako nema nedovoljnih ocjena na kraju nastavne, odnosno školske godine.

Opšti uspjeh učenika iz stava 1 ovog člana utvrđuje odjeljenjsko vijeće na osnovu prosjeka ocjena iz svih nastavnih predmeta.

Ponavljanje razreda

Član 51

Učenik I, II, III i IV razreda ne ponavlja razred.

Izuzetno od stava 1 ovog člana, učenik može ponoviti razred ukoliko nije usvojio (savladao) nastavno gradivo u mjeri da može nastaviti obrazovanje.

Odluku o ponavljanju učenika donosi odjeljenjski starješina, odnosno odjeljenjsko vijeće, uz pribavljeno mišljenje stručne službe škole i roditelja.

Popravni ispit

Član 52

Učenik V, VI, VII, VIII i IX razreda koji na kraju nastavne godine ima jednu, dvije ili tri nedovoljne ocjene polaže popravni ispit.

Učenik iz stava 1 ovog člana koji na kraju nastavne godine ima četiri i više nedovoljnih ocjena ili ne položi popravni ispit ponavlja razred.

Izuzetno od stava 2 ovog člana, učenik koji u tekućoj školskoj godini navršši 15 godina života, a na kraju školske godine ima nedovoljne ocjene ima pravo da naredne školske godine, polaže razredni ispit iz predmeta iz kojih je imao nedovoljne ocjene.

Vrijeme polaganja popravnih ispita

Član 53

Učenik V, VI, VII i VIII razreda polaže popravni ispit u junu i avgustu.

U junu učenik iz stava 1 ovog člana može polagati popravni ispit najviše iz dva predmeta po svom izboru iz kojih je upućen na popravni ispit.

U avgustu učenik polaže popravni ispit iz svih predmeta iz kojih je upućen na popravni ispit, kao i iz predmeta koji nije položio u junskom roku.

Učenik IX razreda u junu polaže sve predmete iz kojih je upućen na popravni ispit.

Učenik IX razreda koji u junu nije položio dva predmeta, ima pravo da polaže te predmete u avgustu.

Ispitna komisija

Član 54

Popravni ispit polaže se pred ispitnom komisijom koju, na predlog direktora, imenuje nastavničko vijeće.

Popravni ispit polaže se iz određenog predmeta.

Opšti uspjeh učenika izvodi se poslije položenog popravnog ispita.

Način i postupak polaganja popravnih ispita i sastav komisije propisuje Ministarstvo.

Provjera znanja

Član 55

Na kraju prvog i drugog ciklusa, na osnovu eksterno pripremljenih zadataka, škola je obavezna da provjerava znanje učenika.

Zadatke iz stava 1 ovog člana priprema Ispitni centar.

Na kraju prvog ciklusa škola vrši provjeru znanja učenika iz matematike i crnogorskog ili maternjeg jezika.

Na kraju drugog ciklusa škola vrši provjeru znanja učenika iz crnogorskog ili maternjeg jezika, matematike i prvog stranog jezika.

Izuzetno od stava 1 ovog člana, Ispitni centar, na zahtjev Ministarstva, može organizovati eksternu provjeru postignuća učenika radi periodičnog praćenja obrazovnog sistema.

Izuzetno od st. 1 i 2 ovog člana, Ispitni centar, na zahtjev Ministarstva, može organizovati eksternu provjeru postignuća učenika i iz drugih nastavnih predmeta predviđenih obrazovnim programom.

Rezultati provjere znanja ne utiču na ocjene, odnosno na opšti uspjeh učenika.

Eksterna provjera znanja

Član 56

Na kraju trećeg ciklusa vrši se eksterna provjera znanja učenika iz: crnogorskog ili maternjeg jezika, matematike i jednog predmeta koji učenik izabere sa liste obaveznih predmeta, a koji se izučavaju u III ciklusu najmanje u dva razreda.

Izuzetno od stava 1 ovog člana, učenici ne mogu izabrati fizičko vaspitanje, muzičku i likovnu kulturu.

Učenici iz člana 61 ovog zakona ne moraju polagati eksternu provjeru znanja.

Pripremu zadataka vrši Ispitni centar, a provjeru znanja vrši Ispitni centar u saradnji sa školom.

Način i postupak provjere znanja učenika, u smislu ovog člana i člana 55 stav 1 ovog zakona, propisuje Ministarstvo.

Razredni ispit

Član 57

Učenik koji na kraju nastavne godine nije ocijenjen, zbog bolesti ili drugih opravdanih razloga, iz jednog, više ili svih predmeta može polagati razredni ispit iz predmeta iz kojih je ostao neocijenjen.

Polaganje razrednog ispita

Član 58

Razredni ispit sastoji se iz usmenog i pismenog dijela.

Usmeni, odnosno pismeni dio ispita polaže se iz svih predmeta, u skladu sa obrazovnim programom.

Razredni ispit polaže se pred ispitnom komisijom.

Način i postupak polaganja razrednih ispita propisuje Ministarstvo.

Ocjenjivanje učenika na razrednom ispitu

Član 59

Na razrednom ispitu učenik se ocjenjuje po odredbama ovog zakona.

Ocjenu na razrednom ispitu utvrđuje ispitna komisija, na predlog ispitivača.

Na razrednom ispitu učenik se ne ocjenjuje iz vladanja.

Vanredno napredovanje učenika

Član 60

Izuzetno vrijedan i sposoban učenik II i III ciklusa može u toku školske godine završiti i naredni razred.

Pravo iz stava 1 ovog člana učenik može koristiti samo jedanput u toku osnovnog obrazovanja.

Odluku iz stava 1 ovog člana donosi nastavničko vijeće na predlog odjeljenjskog vijeća.

Umjetnički nadareni učenik

Član 61

Umjetnički nadareni učenik može se upisati u I razred srednje umjetničke škole nakon završenog VII razreda osnovne škole, po odluci nastavničkog vijeća.

Učenik iz stava 1 ovog člana polaganjem razrednih ispita završava osnovnu školu.

Prigovor na ocjenu

Član 62

(brisan)

Poništenje ispita

Član 63

Kada direktor škole ili nadležna inspekcija utvrdi da popravni i razredni ispiti nijesu obavljani u skladu sa ovim zakonom i propisima donesenim na osnovu njega, nastavničko vijeće je dužno da, u roku koji odredi taj organ, donese odluku o poništenju ispita i svjedočanstava izdatih na osnovu takvih ispita.

Ako nastavničko vijeće u određenom roku ne donese odluku iz stava 1 ovog člana, direktor će donijeti rješenje o poništenju ispita i svjedočanstava izdatih na osnovu takvog ispita.

Ako direktor u određenom roku ne donese odluku iz stava 2 ovog člana, Ministarstvo će donijeti rješenje o poništenju ispita i svjedočanstava izdatih na osnovu takvog ispita.

Škola je dužna da, u slučaju iz stava 1 ovog člana, o svom trošku, obezbijedi učeniku ponovo polaganje ispita.

Rješenje o poništenju ispita

Član 64

Rješenje o poništenju ispita, odnosno svjedočanstva iz člana 63 ovog zakona objavljuje se u "Službenom listu Crne Gore".

Pohvale i nagrade

Član 65

U cilju pedagoškog podsticanja učenici se pohvaljuju i nagrađuju.

Pohvale i nagrade mogu učenicima dodjeljivati organi škole.

Nagrade učenicima mogu dodjeljivati i ustanove i druga pravna i fizička lica.

Pohvale i nagrade obavezno se evidentiraju.

Vaspitne mjere

Član 66

Vaspitne mjere u školi primjenjuju se prema učenicima samo u slučaju ako imaju pedagoško opravdanje.

Vaspitne mjere su: pismena opomena odjeljenjskog starješine, ukor direktora, ukor nastavničkog vijeća i premještaj u drugo odjeljenje ili drugu školu, po pravilu, u istom mjestu.

Vaspitne mjere važe samo u školskoj godini u kojoj su izrečene.

Škola je dužna da obavijesti učenika, roditelja, odnosno staratelja u roku od tri dana od dana izricanja vaspitne mjere.

Učenik ili roditelj ima pravo prigovora na izrečenu vaspitnu mjeru školskom odboru, u roku od tri dana od dana obavještenja o izrečenoj vaspitnoj mjeri.

U radu školskog odbora po prigovoru na izrečenu vaspitnu mjeru obavezno učestvuje i pedagog škole.

Odluka školskog odbora je konačna.

Premještaj u drugu školu

Član 66a

Učenik kome je izrečena vaspitna mjera premještaj u drugu školu, premješta se u drugu školu uz mišljenje roditelja i saglasnost škole u koju se premješta.

Ako škola u koju se učenik premješta nije saglasna da upiše učenika, o izvršenju vaspitne mjere odlučuje komisija koju obrazuje Ministarstvo.

Komisija prije donošenja odluke obavezno pribavlja mišljenje roditelja i direktora škole u koju se učenik premješta.

Odluka komisije iz stava 3 ovog člana konačna je.

Propisi o pohvalama, nagradama i vaspitnim mjerama

Član 67

Način i postupak dodjeljivanja pohvala i nagrada i vaspitne mjere propisuje Ministarstvo.

V OSNOVNO UMJETNIČKO OBRAZOVANJE

Ostvarivanje umjetničkog obrazovanja

Član 68

Osnovno umjetničko obrazovanje može se sticati u školama za osnovno umjetničko obrazovanje (u daljem tekstu: osnovna umjetnička škola).

Uslovi za upis

Član 69

Osnovno umjetničko obrazovanje mogu sticati djeca koja imaju sklonosti za određene grane umjetnosti, a ispunjavaju uslove za upis u prvi razred osnovne umjetničke škole.

Izuzetno od stava 1 ovog člana, naročito obdarena djeca mogu započeti sticanje umjetničkog obrazovanja i sa manje godina starosti, o čemu odlučuje nastavničko vijeće osnovne umjetničke škole.

Početak sticanja umjetničkog obrazovanja, kao i način provjere sklonosti, uslovi upisa učenika iz stava 2 ovog člana utvrđuju se statutom škole, u skladu sa obrazovnim programom.

Obrazovni program

Član 70

Osnovno umjetničko obrazovanje ostvaruje se po obrazovnom programu za osnovno umjetničko obrazovanje.

Obrazovni program iz stava 1 ovog člana donosi se na način i po postupku kao obrazovni program za osnovnu školu.

Trajanje osnovnog umjetničkog obrazovanja

Član 71

Osnovno umjetničko obrazovanje počinje pripremnim razredom.

Obrazovnim programom osnovnog umjetničkog obrazovanja određuje se dužina trajanja svih oblika osnovnog umjetničkog obrazovanja.

Nastava

Član 72

Nastava u umjetničkoj školi je predmetna i izvodi se u dva oblika: individualna i grupna.

Individualna nastava izvodi se po klasama. Svi učenici jednog nastavnika individualne nastave čine klasu.

Standarde o broju učenika u odjeljenju, kao i u klasi individualne nastave donosi Ministarstvo.

Norma časova

Član 73

Učenici osnovne umjetničke škole u toku radne nedjelje imaju najmanje četiri, a najviše osam časova.

Godišnji ispit

Član 74

Učenik osnovnog umjetničkog obrazovanja i vaspitanja polaže na kraju godine godišnji ispit.

Ako učenik prvog razreda umjetničke škole iz glavnog predmeta dobije nedovoljnu ocjenu, ne može nastaviti sticanje obrazovanja po započetom programu, a učenici ostalih razreda koji ne polože ispit iz glavnog predmeta, ponavljaju razred.

Učenik umjetničke škole može da polaže popravni ispit samo iz jednog nastavnog predmeta. Učenik može jedanput da ponavlja razred u toku sticanja osnovnog umjetničkog obrazovanja.

Uslovi upisa, način i postupak polaganja godišnjih ispita i popravnih ispita za osnovno umjetničko obrazovanje uređuju se propisima Ministarstva.

VI NASTAVNICI I STRUČNI SARADNICI

Nastavnici, vaspitači i stručni saradnici

Član 75

Obrazovno-vaspitni rad u školi obavljaju nastavnici, vaspitači i stručni saradnici.

Nastavnici organizuju i izvode obrazovno-vaspitni rad i rade na njegovom unapređivanju.

Stručni saradnici u školi (pedagog, psiholog, defektolog, bibliotekar) rade na pedagoško-psihološkim, bibliotečkim i drugim poslovima koji su neposredno ili posredno u vezi sa obrazovno-vaspitnim radom u školi.

Poslove pedagoga, psihologa, defektologa i bibliotekara može obavljati lice koje ima odgovarajući sedmi nivo okvira kvalifikacija, podnivo jedan (240 kredita CSPK-a).

Nastava u prvom i drugom ciklusu

Član 76

Obrazovno-vaspitni rad obavlja nastavnik razredne nastave, odnosno učitelj, nastavnik predmetne nastave i vaspitač.

Nastavu u prvom ciklusu obavlja nastavnik razredne nastave, odnosno učitelj koji ima višu školu ili odgovarajući sedmi nivo okvira kvalifikacija, podnivo jedan (240 kredita CSPK-a).

U prvom razredu, po pravilu, uz nastavnika razredne nastave, u vaspitno-obrazovnom radu sa pola radnog vremena učestvuje i vaspitač.

Vaspitač je lice koje ispunjava uslove za vaspitača u skladu sa propisima kojima se uređuje predškolsko vaspitanje i obrazovanje i koji je pohađao obuku stručnog usavršavanja za rad u osnovnoj školi, koju organizuje Zavod za školstvo.

Nastavu u IV razredu obavlja nastavnik razredne nastave iz stava 2 ovog člana, a nastavu iz stranog jezika predmetni nastavnik.

Nastavu u V razredu obavlja nastavnik razredne nastave iz stava 2 ovog člana, izuzev nastave stranog jezika, osnovi tehnike i dva od predmeta: fizičko vaspitanje, likovna i muzička kultura, koje izvodi nastavnik predmetne nastave.

U školama u kojima se nastava obavlja na jeziku pripadnika manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica, nastavu iz predmeta crnogorski jezik kao nematernji jezik u V razredu izvodi predmetni nastavnik.

Nastava u VI razredu organizovana je kao predmetna i obavljaju je nastavnici predmetne nastave koji su stekli obrazovanje iz člana 77 ovog zakona.

Izuzetno od st. 5 i 6 ovog člana nastavu u IV i V razredu može izvoditi nastavnik razredne nastave, ako se na konkurs ne prijavi nastavnik predmetne nastave.

Nastava u trećem ciklusu

Član 77

Nastavu u trećem ciklusu obavljaju predmetni nastavnici.

Nastavnici iz stava 1 ovog člana su lica koja imaju odgovarajući sedmi nivo okvira kvalifikacija, podnivo jedan (240 kredita CSPK-a).

Profil stručne spreme nastavnika predmetne nastave propisuje Ministarstvo.

Izvođenje nastave

Član 78

Nastavu u školi mogu izvoditi nastavnici kojima je jezik na kojem se izvodi nastava maternji jezik ili nastavnici koji su završili odgovarajući fakultet za obrazovanje nastavnika na jeziku na kome se ta nastava izvodi.

Izuzetno od stava 1 ovog člana, predmetnu nastavu u školi mogu izvoditi nastavnici koji nijesu završili odgovarajući fakultet za obrazovanje nastavnika na jeziku na kojem se izvodi nastava, ako na posebnom ispitu pokažu da vladaju književnim jezikom na kome se izvodi nastava u školi.

Ispit iz stava 2 ovog člana sastoji se iz pismene pripreme časa i praktičnog predavanja, a polaže se pred komisijom od tri člana, koju imenuje Ministarstvo.

Norma časova

Član 79

Nastavnici su dužni da, u okviru četrdesetočasovne radne nedjelje, izvode teorijsku nastavu (norma časova), i to:

- iz crnogorskog ili maternjeg jezika 18 časova;

- iz stranog jezika, matematike i fizike 19 časova;

- iz ostalih predmeta 20 časova.

Nastavnici razredne nastave su dužni da, u okviru četrdesetočasovne radne nedjelje, ostvare od 20 do 22 časa neposrednog rada sa učenicima u skladu sa opštim dijelom obrazovnog programa, a raspored preostalog radnog vremena, u okviru četrdesetočasovne radne nedjelje, utvrđuje se statutom škole.

Stručni saradnici su dužni da, u okviru četrdesetočasovne radne nedjelje, ostvare najmanje 20 časova neposrednog rada sa učenicima, a raspored preostalog radnog vremena, u okviru četrdesetočasovne radne nedjelje, utvrđuje se statutom škole.

Nastavnici su dužni da, pored norme časova utvrđene stavom 1 ovog člana, radi postizanja boljeg uspjeha u savladavanju obrazovnog programa, ostvare još dva časa neposrednog rada sa učenicima, a raspored preostalog radnog vremena, u okviru četrdesetočasovne radne nedjelje, utvrđuje se statutom škole.

Radno vrijeme vaspitača

Član 80

Vaspitači su dužni da, u okviru četrdesetočasovne radne nedjelje, ostvare 26 časova neposrednog rada sa učenicima, a raspored preostalog radnog vremena, u okviru četrdesetočasovne radne nedjelje, utvrđuje se statutom škole.

VII KAZNENE ODREDBE

Kazne

Član 81

Novčanom kaznom od 100 eura do 1500 eura kazniće se za prekršaj roditelj ako ne upiše dijete u školu, odnosno ako dijete ne pohađa nastavu (čl. 4, 31, 36 i 37).

Ukoliko ni poslije izrečene kazne roditelj ne upiše dijete u školu, odnosno ako dijete ne pohađa nastavu, kazne se mogu ponavljati.

Novčanom kaznom od 100 eura do 1500 eura kazniće se za prekršaj direktor škole ako ne donese rješenje o poništenju ispita i svjedočanstava saglasno članu 63 stav 3 ovog zakona.

VIII PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Obrazovni program

Član 82

Obrazovni program, u skladu sa ovim zakonom, donijeće nadležni organ najkasnije do kraja školske 2003/2004. godine.

Primjena obrazovnih programa iz stava 1 ovog člana počinje školske 2004/2005. godine u školama koje ispunjavaju kadrovske, prostorne i druge uslove propisane zakonom.

Ispunjenje uslova iz stava 2 ovog člana utvrđuje Ministarstvo.

Do ispunjenja uslova, u skladu sa ovim zakonom, u ostalim školama realizovaće se postojeći nastavni planovi i programi za osnovnu školu donijeti u skladu sa Zakonom o osnovnoj školi ("Službeni list RCG", br. 34/91, 56/92, 32/93 i 20/95).

Odlaganje primjene

Član 82a

Eksterna provjera znanja učenika na kraju trećeg ciklusa u skladu sa članom 56 ovog zakona vršiće se počev od školske 2010/2011. godine.

Ispunjenje osnovnoškolske obaveze

Član 83

Priznaje se osnovno obrazovanje licima koja su stekla to obrazovanje po ranijim propisima.

Nastavnici predmetne nastave koji imaju višu spremu

Član 84

Nastavnici predmetne nastave koji su na dan stupanja na snagu ovog zakona zatečeni u školi u radnom odnosu na neodređeno vrijeme, a nemaju školsku spremu propisanu ovim zakonom, nastavljaju sa radom.

Nastavnici koji imaju višu školsku spremu, odnosno višu školu za obrazovanje nastavnika mogu zasnovati radni odnos na neodređeno vrijeme u školi, ako se na konkurs ne prijave nastavnik sa visokom stručnom spremom, odnosno nastavnik sa završenim fakultetom za obrazovanje nastavnika.

Nastavnici koji su na dan stupanja na snagu ovog zakona zatečeni u školi u radnom odnosu na neodređeno vrijeme, a nemaju školsku spremu propisanu članom 76 ovog zakona, nastavljaju sa radom.

Podzakonski propisi

Član 85

Propisi predviđeni ovim zakonom donijeće se najkasnije u roku od godinu dana od stupanja na snagu ovog zakona.

Do donošenja propisa iz stava 1 ovog člana primjenjivaće se propisi koji su važili do dana stupanja na snagu ovog zakona, ako nijesu u suprotnosti sa ovim zakonom.

Opšti akti

Član 86

Škole su dužne da usklade rad, organizaciju i opšte akte sa ovim zakonom u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Propisi koji prestaju da važe

Član 87

Zakon o osnovnoj školi ("Službeni list RCG", br. 34/91, 56/92, 32/93 i 20/95) prestaje da važi na kraju školske godine u kojoj učenici završavaju osnovno obrazovanje po dosadašnjim nastavnim planovima i programima.

Prestanak važenja

Član 87a

Danom stupanja na snagu ovog zakona prestaje da važi član 23 Zakona o izmjenama i dopunama zakona kojim su propisane novčane kazne za prekršaje ("Službeni list CG", broj 40/11).

Stupanje na snagu zakona

Član 88

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Republike Crne Gore", a primjenjivaće se u školama koje rade po obrazovnim programima donesenim u skladu sa zakonom.